

NANG ĐƠN THẬN

BS Trần Thị Kiều Phương

Khoa KCBTYC Bệnh Viện Bạch Mai

Nang đơn thận là một hình thái bệnh lý thường gặp của thận, đứng hàng thứ 2 trong nhóm bệnh thận có nang, hay gặp nhất ở người trên 40 tuổi.

1-Phân loại nang đơn thận

Theo tác giả Bosniak thì nang đơn thận được chia làm 4 nhóm:

- Nhóm 1 là những nang có cấu trúc nang đơn thuần điển hình
- Nhóm 2 là những nang có biến chứng, thường những nang này có đặc tính như sau: không có phần đặc trong nang, vách nang ít và mỏng dưới 1mm, vôi hóa trong nang nhỏ và mảnh.
- Nhóm 3 là những nang có đặc tính như có thể có chồi (phần đặc trong nang), vách nang và thành nang dày hơn 1mm, không đều, vôi hóa thường nhiều và dày. Với những nang thuộc nhóm này cần được khảo sát nhiều hơn như cần phải sinh thiết nang để chẩn đoán.
- Nhóm 4 được xếp vào nhóm u ác tính có cấu trúc dạng nang với những đặc tính như ranh giới không đều, có phần đặc trên thành nang hoặc trên vách nang, thành phần đặc này thường được tưới máu phong phú.

2- Giải phẫu bệnh học

Hầu hết nang xuất phát từ vùng vỏ thận, hình tròn hoặc bầu dục kích thước khác nhau, có thể từ vài cm đến hàng chục cm, có thể có 1 hoặc nhiều nang, nằm 1 bên hoặc 2 bên thận thành nang được lót bởi lớp tế bào thượng bì dẹt, bên trong chứa dịch thanh tơ trong suốt, hoặc màu vàng chanh, nếu trường hợp nang bị nhiễm trùng hoặc chảy máu thì dịch nang sẽ đục hoặc màu hồng.

3-Triệu chứng lâm sàng

Nang đơn thận thường không gây triệu chứng gì, hầu hết bệnh nhân được phát hiện một cách tình cờ. Đôi khi bệnh nhân có triệu chứng đau âm ỉ vùng thắt lưng khi nang to chèn ép vào đài bể thận.

Tăng huyết áp là triệu chứng thường gặp, nguyên nhân có thể nang có kích thước lớn, nằm ở nhu mô thận gây thiếu máu, tăng tiết rennin, ngoài ra còn có thể gặp nhiễm trùng nang gây đái máu, đái buốt, đái rắt.

4- Triệu chứng cận lâm sàng

Xét nghiệm chức năng thận bình thường, trường hợp nhiễm trùng nang thận có thể có bạch cầu máu tăng, xuất hiện hồng cầu, bạch cầu niệu

Siêu âm thận là phương pháp đầu tiên lựa chọn để chẩn đoán nang thận, trên siêu âm hình ảnh điển hình của nang đơn thận là nang có hình cầu hoặc hình xoan với thành trơn láng, sắc nét, giới hạn rõ, dịch trong nang không có hồi âm, có hiện tượng tăng cường âm phía sau kèm theo hiện tượng bóng cản hai bên thành nang.

Chụp UIV ngày nay ít được sử dụng trong chẩn đoán nang đơn thận, chỉ định chụp UIV trong trường hợp nang to kích thước 5cm trở lên, hoặc cần chẩn đoán phân biệt giữa nang và giãn đài bể thận

Chụp CT nếu cần thiết

5 -Biến chứng

- Tắc đài bể thận do nang quá to gây chèn ép
- Viêm nhiễm đường tiểu hoặc tạo sỏi thận do tắc nghẽn cơ học
- Vỡ nang vào hệ thống đài bể thận gây đái máu thứ phát hoặc có thể vỡ ra ngoài bao thận gây đau, nặng hơn có thể gây sốc mất máu.
- Xuất huyết trong nang, bệnh nhân có thể đau vùng thắt lưng, trên siêu âm thấy dịch nang tăng âm hoặc có máu cục trong nang

- Nang bội nhiễm gây nhiễm trùng sốt, đau vùng hông lưng
- Vô hóa thành nang
- Nang có vách hóa

6- Chẩn đoán phân biệt

Cần phân biệt với bệnh thận đa nang và giãn đài bể thận

7. Điều trị

7.1- Điều trị triệu chứng

Khi có đau vùng thắt lưng: Dùng thuốc giảm đau, giãn cơ. Điều trị tăng huyết áp, kháng sinh khi có nang bội nhiễm hoặc nhiễm khuẩn tiết niệu

7.2 - Chọc hút nang

Trước kia phần lớn nang thận đều được điều trị bằng phẫu thuật cắt bỏ nang, cắt bán phần thận có nang, nhưng gần đây phương pháp chọc hút nang thận qua da dưới hướng dẫn của siêu âm phối hợp bơm cồn tuyệt đối làm xơ hóa vỏ nang đã đem lại kết quả tốt.

Tuy nhiên phương pháp chọc hút nang thận không áp dụng cho tất cả các nang, chỉ chỉ định khi nang to, chèn ép vào đài bể thận gây đau hoặc gây ra các biến chứng.

Tóm lại nang đơn thận là một bệnh lành tính hay gặp, và thường gặp ở người trên 40 tuổi, ít biểu hiện chứng lâm sàng mà chỉ tình cờ phát hiện khi siêu âm hoặc cắt lớp vi tính, dấu hiệu lâm sàng chỉ xuất hiện khi nang có kích thước lớn gây chèn ép vào nhu mô hoặc đài bể thận gây đau âm ỉ vùng thắt lưng, tăng huyết áp, nhiễm trùng nang hoặc chảy máu. Siêu âm là kỹ thuật đơn giản, an toàn để chẩn đoán và chọc hút nang